

HOPP

Nr 1 vår 2025

Möt Robert Bennesh, organist

**"Det här är ett
sammanhang jag
vill finnas i"**

**Svenska
kyrkan**

Uppsala

2025: denmök

Matilda Helg

EN KOLLEGA BERÄTTADE en fin historia för mig.

Det var påsknatt, kollegan som precis hade firat påsknattsmässa gick ut ur kyrkan, fylld av påskens glädjebudskap om Jesu uppståndelse. Utanför kyrkan möter hon en person som frågar varför kyrkklockorna ringer och mitt i påsknattens glädje utbrister min kollega: "För att Jesus har uppstått!" Personen som ställt frågan svarar kort: "Jaså, har han det" och går vidare. I påsknatten möts två personer. För den ene är påsknattens mässa en tradition, för den andre något nytt och oväntat. Gemensamt för dem båda är påskens mysterium.

För kyrkan är påsken årets största högtid då vi under påsknatten firar att Jesus återuppstod efter att ha korsfästs och dött på långfredagen. Vi går från mörker till ljus, från död till uppståndelse. Jag tänker att det är den starkaste berättelse vi har fått, det starkaste löftet;

Påskens löfte om att efter död följer liv, om att ljuset alltid övervinner mörkret, om att det alltid finns möjlighet att försonas, börja om och göra nytt.

Det är ett löfte som kräver ett visst mått av levd erfarenhet, speglad i påskens drama, för att vi med full glädje ska kunna ropa att Kristus har uppstått. Och ett enkelt

Hopp ges ut med 4 nummer per år och distribueras till alla hushåll i Uppsala pastorat

Ansvarig utgivare Matilda Helg **Redaktör** Ulrika Nordström
Redaktion för detta nummer Lars-Erik Elebjörk Lina Svensk
Kontakt uppsala.hopp@svenskakyrkan.se 018-430 35 00
Tidningen Hopp finns på svenskakyrkan.se/uppsala/hopp
Form Lars-Erik Elebjörk **Tryck** Wikströms Tryckeri
Upplaga 87 000 ex **Distribution** Svensk Direktreklam

Demokrati är en grundläggande pelare i det svenska samhället och en förutsättning för frihet, rättvisa och jämlikhet. I Sverige har vi en lång tradition av demokratiskt styre, där varje medborgares röst räknas och där vi tillsammans formar vår framtid. Att delta i demokratiska val är inte bara en rättighet, utan också en skyldighet. Rösträtten är en gåva som många människor runt om i världen fortfarande kämpar för, och det är viktigt att vi inte tar den för given.

Demokrati

konstaterande av Jesu uppståndelse är en väldigt bra punkt att börja på. Sedan får påskens mysterium växa och mogna, prövas och ifrågasättas, infrias och djupna i oss resten av livet.

Påskan infaller under den tid på året då ljuset återvänder, våren spirar och det för många av oss upplevs enkla att träffas under kravlösa förhållanden. I gemenskapen vi hittar styrkan.

Gemenskap är ett nyckelord i mycket av det som kyrkan gör och under 2025 går Svenska kyrkans medlemmar till val för att ta ut riktningen för framtidens kyrka. Svenska kyrkans verksamhet bärs organisatoriskt upp av såväl alla medlemmars, och särskilt de förtroendevaldas, ansvarstagande inom den demokratiska organisationen som av ansvarstagandet hos dem som är vigda till uppdragen inom kyrkans vigningstjänst. Vi brukar kalla det för den gemensamma ansvarslinjen. Som medlem i Svenska kyrkan kan du påverka vilka som ska företräda dig i kyrkans beslutande organ på både lokal

I år går Svenska kyrkans medlemmar till val och alla över 16 år kan göra sin röst hörd. Du kan läsa mer om hur du kan engagera dig i kyrkovalet längre fram i tidningen.

Svenska kyrkan arbetar aktivt för att stärka demokratin genom att bland annat främja mänskliga rättigheter och social hållbarhet – både i Sverige och internationellt. Det kan innebära att ge utrymme åt röster som ofta inte hörs i samhällsdebatten, genom arbete med människor i utsatta livssituationer och genom att främja social rättvisa och interreligiös dialog.

Att rösta är en handling av hopp och tro på framtiden. Det är en påminnelse om att vi har makten att förändra och förbättra. Vi tar ställning för de värderingar vi tror på och de förändringar vi vill se.

Låt oss tillsammans fortsätta att bygga ett samhälle där alla har en röst och där demokratin står stark. +

Ulrika, redaktör

och nationell nivå. Att genomföra ett kyrkoval kräver såklart också en hel del arbete, så vill du vara med som ideell medarbetare är du välkommen att anmäla ditt intresse för det. Du hittar mer information om det längre in i tidningen.

Var med och dela hoppet. Oavsett om det är i samband med kyrkovalet, med ditt engagemang för Svenska kyrkans framtid eller om vi ses under påsknatten för att fira uppståndelsen.

Med önskan om en god och välsignad påsk. +

Matilda, domprost

Inne håll >>>

Kristi blod ... 4

Är det dig vi söker? 7

När en anhörig dör 8

Påskens traditioner 10

Förtida budbärare Mitten

Dynamisk, drabbande musik 14

Ansvar för varandra 18

Så blir du medlem 20

Vi saknar ord 21

Aktuellt 22

Allt du velat veta om nattvardsvinet

"Kristi blod, för dig utgjutet" – välkända ord från en av kyrkans viktigaste ritualer, nattvarden. Men har du någonsin funderat över nattvardsvinets vara bortom kalken? Vi tog hjälp av en församlingsherde och en inköpsansvarig för att bland annat få svar på frågan "har kyrkan utskänkningstillstånd?".

Svar från Lars Olof Fahlén, församlingsherde och präst i Helga Trefaldighets församling i Uppsala.

Varför just vin?

– Jesus och hans lärjungar var judar och i det judiska påskfirandet samlades man för att äta bröd, annan påskmat och dricka vin. Det var en självklar dryck vid de högtidliga sammanhangen. När Jesus instiftade nattvarden på påsken under sista måltiden med sina lärjungar står det i Bibeln att han tog bröd och bägaren som innehöll vin. Vi firar nattvard till hans åminnelse och därför använde vi just vin. Men i tider då man inte haft tillgång till vin av olika skäl, till exempel under fälttåg, så kan man mycket väl tänka sig att man firade nattvard med något annat än vin, men det är extrema undantag.

Men om det kniper, kan man inte använda till exempel Pepsi Max om det är det enda man har?

– Haha, jag skulle aldrig komma på tanken att använda Pepsi Max. Skulle man inte ha tillgång till vin kanske man väljer att fira en annan typ av gudstjänst och skippar nattvarden helt enkelt.

Måste vinet vara rött? Skulle man kunna använda vitt, rosé eller mousserande?

– Det finns inget som säger att det måste vara rött. I vissa traditioner, till exempel katolska kyrkan, är det ganska vanligt att man använder vitt faktiskt. Hos oss är det vanligast med rött, men det finns inget förbehåll vad gäller sort eller druva.

Text och illustration Lina Svensk

Får man använda champagne?

Det är ju en typ av vin.

– Jag ser ingen anledning till att vi skulle göra det, men om det inte fanns något annat att tillgå, varför inte?

Jag har inbillat mig att man använder det röda vinet i nattvarden också för att det ser ut som blodet det ska symbolisera, men det stämmer alltså inte?

– Det är väl lätt att tänka så, men jag skulle inte säga att det är skälet till att vi använder rött, utan det skulle kunna vara vilket vin som helst.

Hur väljer man vin?

– På den tiden när det inte var så vanligt med alkoholfritt vin användes oftast ett alkoholstarkt vin som madeira för att en öppnad flaska skulle kunna bevaras längre i sakristian utan att det blev dåligt. Fortfarande är det viktigt med hållbarhet, men smak spelar inte så stor roll. I vår församling har vi provat lite olika, i synnerhet nu när vi i huvudsak använder alkoholfritt där det är stor skillnad mellan sorterna. Viktigast är dock att det inte är för dyrt, att det är lätt att få tag i och helst är ekologiskt.

Det finns inga tankar kring att det ska vara lätt-drucket för att den som är ovan vindrickare ska slippa rynka på näsan för mycket?

– Nej. Nu för tiden är dessutom intinktion* det vanligaste för många, så man dricker knappt vinet över huvudet. Det har varit en trend sedan 80-, 90-talet, men fick ny skjuts av covid. Man kan också välja att bara ta emot brödet. Kyrkans tanke och teologi är att Jesus Kristus finns närvarande i sin helhet i både vinet och brödet.

Måste man erbjuda alkoholfritt vin under nattvarden? Och varför erbjuder man inte enbart alkoholfritt?

– I våra församlingskyrkor erbjuder vi alltid alkoholfritt vin som utgångspunkt. Det är praktiskt av många skäl. I Helga Trefaldighets kyrka erbjuder vi både och. Att vi inte enbart har alkoholfritt beror främst på att många äldre besökare har en önskan om att det ska vara som förr när det nästan alltid var ett mustigt alkoholhaltigt vin. Kanske mest för själva sinnet, att känna doft och smak som förnimmer en känsla av hur det alltid varit.

Har kyrkan någonsin gjort sitt eget vin?

– I Svenska kyrkan har det nog inte förekommit med tanke på vårt klimat. Men i andra länder har det varit vanligt i till exempel katolska kloster där munkar och nunnor både bryggt öl och gjort vin som används vid gudstjänster.

Dekanterar, alltså luftar, ni vinet inför mässan?

– Vi håller upp det i en kanna eller glastillbringare och då blir det luftat antar jag, men det är inte det som är syftet. Det brukar vara en kyrkvård eller vaktmästare som dukar upp kalk* och nattvardskärl i sakristian, sedan bärs det hela ut till altaret där prästen förbereder nattvardsgudstjänsten genom att ta fram brödet ur ett särskilt skrin och hälla upp vinet i kalken från kannan eller tillbringaren.

Välsignar man alltid vinet i samband med ritualen?

– Ja, man konsekreter* brödet och vinet som används i nattvardsutdelandet. Det sker i den så kallade nattvardsbönen som är en speciell liturgisk bön som innehåller instiftelseorden – man återger det Jesus sa när han välsignade vinet och brödet under sista måltiden så att även vårt vin och bröd blir välsignat. Konsekterandet är en del av gudstjänsten så det gör man aldrig på förhand.

Kan vem som helst välsigna vinet och brödet eller måste det vara en präst?

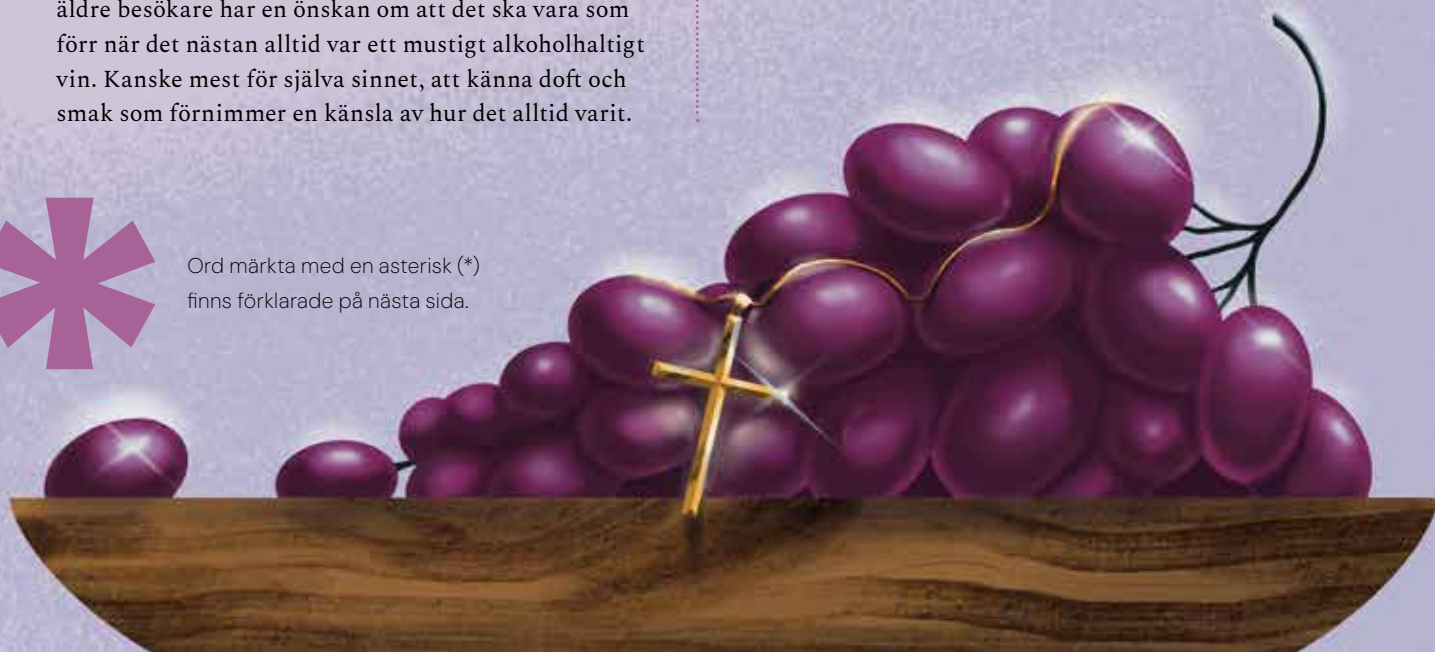
– Enligt kyrkans ordning ska det vara en präst som leder nattvardsfirandet.

Hur vet man hur mycket vin man ska hälla upp? Det måste ju gå åt olika mycket beroende på hur många som närvarar vid mässan?

– Förr i tiden kunde det där vara lite knepigt. På den tiden drack man direkt ur kalken, men idag doppar de flesta brödet så det går åt väldigt lite. Men det ska vara så pass mycket så att om man vill dricka så ska man kunna göra det. Skulle väldigt många välja att dricka och vinet tar slut, då häller man helt enkelt på nytt i kalken.

Ord märkta med en asterisk (*)
finns förklarade på nästa sida.

Behöver kyrkan utskänkningstillstånd?

– Nej, det behöver vi inte eftersom vi räknas som ett slutet sällskap.

Men nattvarden är väl egentligen öppen endast för den som är döpt? Samtidigt är ju kyrkan öppen för alla. Hur kan ni ha koll på att alla som tar emot nattvarden är döpta?

– De flesta av oss som tjänstgör i kyrkan anser nog att Svenska kyrkan har ett öppet nattvardsbord. Man behöver inte bekänna på ett särskilt sätt eller tillhöra Svenska kyrkan för att delta. Nog för att man säger att nattvarden är de döptas gemenskap, men ingen regel utan undantag. Jag tänker att den som längtar efter nattvarden och vill komma med i gemenskapen är välkommen.

Även konfirmander, som ju är under 18 år, får ta emot nattvardsvinet – hur har man lyckats få till det?

– Det är inte bara konfirmander, utan även mindre barn kan delta i nattvarden tillsammans med förälder eller nära anhörig. Man får i sig så extremt lite vin när man doppar brödet så även om det innehåller alkohol blir det en icke-fråga. Dessutom använder vi ett speciellt osyrat bröd som inte drar åt sig så mycket vätska.

Vad händer om man spiller ut vinet?

Det är ju ändå Kristi blod.

– En olycka kan förstås inträffa och då hanterar vi det. Men varsamhet ska präglade nattvardsfirandet. Det är inte fråga om någon magi, utan det handlar om respekt för de gåvor vi använder vid nattvardsritualen.

Om man inte tar emot vare sig bröd eller vin, är det fortfarande ett sakrament* då?

– Ja, sakramentet finns i den kyrka där man firar nattvardsgudstjänst och är inte beroende av att alla tar emot bröd och vin. Det händer nästan varje söndag att någon faller på knä och gör tecknet för att man inte vill ta emot bröd och vin – höger hand på vänster axel – och istället får en personlig välsignelse av prästen.

Vad händer med vinet som inte går åt under nattvarden?

– Min personliga inställning är att det överblivna vinet ska hanteras med respekt och vördnad eftersom det i mässan är bärare av Kristus. I en del traditioner dricks vinet upp efter gudstjänsten av prästen eller andra medarbetare. En annan variant är att man håller ut vinet i vigd jord och då är det allra elegantaste om man har en piscina*, men problemet med piscinor i medeltida kyrkor är att det ofta blir stopp i dem.

Är det olämpligt att fråga prästen om märket på vinet om man tycker det är så gott att man vill köpa hem det själv?

– Nej, visst kan du göra det.

Svar från Maths Eriksson, inköpsansvarig för Svenska kyrkan Uppsala.

Vilka krav ställer ni på vinet som köps in till nattvarden?

– Det ska vara ekologiskt eftersom vi ska ha ett solidariskt altarbord. Det betyder också att vi använder ekologiska glutenfria oblater.

Hur ser fördelningen ut inköpsmässigt mellan alkoholhaltigt och alkoholfritt vin?

– En del kyrkor använder bara alkoholfritt medan andra använder både och. Vissa köp går dessutom inte via inköpsenheten utan köps direkt av kyrkan, så jag kan inte ge någon exakt siffra på fördelningen.

Köps vinet alltid på flaska eller förekommer till exempel bag-in-box eller tetra?

– Det alkoholhaltiga vinet brukar köpas på flaska med skruvkork i och med att det har längre hållbarhet och kan återanvändas även om flaskan är öppnad. Det alkoholfria köps för det mesta på 25 centilitersburk.

Handlar kyrkan vin från Systembolaget eller direkt från leverantör?

– Nattvardsvinet köps alltid på Systembolaget eftersom man måste ha utskänkningstillstånd för att få köpa direkt från leverantör eller grossist. +

Parlör för nattvardsnovisen

Intinktion Att nattvards-gästen doppar nattvards-brödet/oblater i vinet innan det konsumeras istället för att dricka direkt ur kalken.

Mässa Gudstjänst som innehåller nattvardsritual.

Kalk Nattvardsbägare.

Konsekration Att välsigna/helga nattvardsvinet och –brödet.

Sakrament Heliga handlingar som består i något materiellt (vatten, bröd och vin) som förbinder handlingen med ett löfte från Jesus. I Svenska kyrkan finns två sakrament – dopet och nattvarden.

Piscina Uttömningskanal i kyrkorum för vätska från heligt kärl, som överlevit nattvardsvin eller vatten från dopfunten. Vätskan rinner ned i kyrkans grund för att komma i vigd jord.

Vill du jobba med kyrkovalet 2025?

Text Ulrika Nordström **Illustration** Petra Eriksson /Wei AB/ Ikon

**Är det dig vi söker?
Vill du vara med och
stärka den demokratiska processen? Uppsala pastorat söker engagerade personer som vill arbeta med kyrkovalet i september. Din insats gör skillnad och bidrar till att bygga en starkare och mer demokratisk kyrka.**

**Ansök på
svenskakyrkan.se/uppsala/kyrkoval-2025**

Att arbeta med kyrkovalet är en rolig och lärorik upplevelse där du får träffa andra engagerade och bidra till att genomföra ett demokratiskt val i Svenska kyrkan. Om du tidigare har jobbat med EU-val eller riksdagsval kommer du att känna igen dig. Även du som inte har tidigare erfarenhet är varmt välkommen att anmäla ditt intresse.

Vi söker

Ordförande till valdagen
21 september 2025.

Vice ordförande till valdagen
21 september 2025.

Valförrättare till valdagen
21 september 2025.
För att bli röstmottagare eller valförrättare måste du gå en obligatorisk utbildning. Det gäller även dig som arbetat med val tidigare eftersom reglerna förändrats. Du får också skriva på en tystnadspliktsförbindelse.

Röstmottagare

8–21 september 2025.
Observera att om du anmäler intresse för att arbeta som röstmottagare förutsätts det att du kan arbeta flera pass under förtidsröstningsperioden 8–21 september.

Extra röstmottagare till valdagen
21 september 2025.

Extra personal till valdagen
21 september 2025.

Krav

Du måste vara 18 år eller äldre
21 september 2025.

Körkort och egen bil

Körkort och egen bil krävs om du ska vara ordförande eller vice ordförande.

Anmäl intresse senast 6 maj

Ta chansen att göra en insats för demokratin och forma kyrkans framtid. +

Kyrkoval 2025

Vad händer när en människa dör?

Text Ulrika Nordström

Foto Maria Obed /Ikon

För de allra flesta kan det vara svårt att veta vad man ska göra när en anhörig dör. Vad är viktigast och i vilken ordning ska allt ske? Hopp har sammanställt en guide som steg för steg lotsar dig igenom vad som händer efter att en nära anhörig har dött.

Dödsbud

Om ingen anhörig var närvarande när personen dog, kontaktas de anhöriga så fort som möjligt av till exempel sjukhuset. Den som är nära anhörig och som får ta emot dödsbudet kan sedan dela informationen med släkt, vänner och arbetskamrater.

Kroppen förs till bårhuset

När någon dör ska kroppen föras till bårhuset i väntan på begravning eller kremering. De anhöriga har alltid rätt att få en skriftlig redogörelse av dödsorsaken. Den fastställs av en läkare som också skriver ett dödsorsaksintyg. Läkaren avgör om det behövs en obduktion för att kunna fastställa dödsorsaken och om polisen ska kontaktas. Det kan hända om dödsfallet inte beror på sjukdom eller om den avlidnas identitet är okänd. Polismyndigheten avgör om det behövs en rättsmedicinsk undersökning.

När anhöriga beställt begravning och/eller kremation sveps den avlidna hos bårhuset och förflyttas sedan till pastoratets bisättningslokal. Det är den lokal där den avlidne förvaras i väntan på begravningsceremoni, kremation eller gravsättning.

Svepning

Svepning innebär att den avlidna bäddas ner i sin kista i de kläder de anhöriga valt. Om de anhöriga önskar kan den avlidna läggas i kistan på dödsfallsplatsen och föras direkt till bisättningslokalen. Som anhörig kan man få vara med vid svepning och förberedelse och inom vissa religioner är det vanligt att det är anhöriga som förbereder den avlidne.

Visning

För många anhöriga är det viktigt att få se den avlidna i sin kista för att ta ett personligt avsked. Då finns också möjlighet för de anhöriga att lägga med någon minnessak i kistan. Visningen kan ske när som helst efter dödsfallet, men vanligast är efter att svepning skett.

Dödsboet

Dödsboet består inte av några personer, utan är de tillgångar och skulder som finns kvar efter en avliden person. Dödsboet upphör när den dödas eventuella tillgångar har delats upp mellan arvingarna.

Som ansvarig, närmast anhörig måste man:

skicka bouppteckningen till Skatteverket inom 4 månader genomföra arvskifte och dela upp arv avsluta konton, autogiron, säga upp avtal och abonnemang

kontrollera att Skatteverket har rätt adress

göra en inkomstdeklaration för dödsboet efterföljande år

Skatteverket utfärdar intyg

Innan en person kan begravas eller kremeras måste Skatteverket utfärda ett intyg om att den avlidne får gravsättas eller kremeras.

Ta reda på den dödas önskemål, planera och kom överens

De anhöriga till den avlidna behöver planera för begravningen. Om det inte finns någon anhörig som vill ta hand om begravningen är kommunen skyldig att göra det. Man kan välja att begrava

kroppen i en kista eller att kremera och begrava i en urna.

Gravsättning i kista måste ske inom en månad efter dödsfallet, med vissa undantag. Efter kremation måste gravsättning ske inom ett år.

Många människor har lämnat efter sig önskemål om hur de vill begravas, kanske hur de vill att en begravnings- eller minnesstund ska utformas. Ta hänsyn till önskemålen, men tänk också på att begravningen även är till för de anhöriga.

Ibland kan det vara svårt att komma överens med andra anhöriga om praktiska frågor. Om det uppstår oenighet om kremation respektive gravsättning i kista, eller om platsen för gravsättning- en, så kan begravningshuvudmannen på begäran medla i tvisten. Om ingen överenskommelse nås överlämnas ärendet till Länsstyrelsen för beslut. Om oenigheten istället gäller plats eller former för begravningsgudstjänsten kan församlingens präst försöka hjälpa till att lösa frågan.

Under tiden som det pågår en tvist gällande kremation eller ej, får den avlidne inte gravsättas eller kremeras.

Kontakta Svenska kyrkan om begravningen

Om den döda tillhörde Svenska kyrkan och vill begravas enligt kyrkans ordning, finns det mycket hjälp och stöd att få i planeringen av begravningen. Kontakta församlingen eller pastoratet där den döda ska begravas för stöd.

Anlita en begravningsbyrå

Det vanligaste är att efterlevande tar hjälp av en begravningsbyrå. Det kan gälla allt från planering och bokning av begravning, till kista, urna och transporter, och mycket annat praktiskt. Som anhörig bestämmer man själv om begravningsbyrån ska hjälpa till med några få saker eller om den ska hålla i helheten med begravning och minnesstund.

Begravning

Många begravningssceremonier följer en religiös ordning, till exempel en begravning i Svenska kyrkan. Om den avlidna redan är kremerad sker ceremonin med urna istället för kista. I vissa fall genomförs ceremonin utan

den avlidna. Det kan vara om någon dödförklarats utan att kroppen återfunnits. Om den döda inte var medlem i Svenska kyrkan kan det ändå vara möjligt att få en kyrklig begravning. Det ska dock inte strida mot den dödas vilja.

Prata med prästen vid kyrklig begravning

När du har anmält dödsfallet till församlingen tar prästen kontakt med dig och bokat ett möte. Vid mötet pratar ni om den döda, om hur begravningen ska utformas samt var och hur ni ska avsluta ceremonin. Då pratar ni också om önskemål kring psalmer och musik.

Minnesstund

Efter begravningssceremonin kan deltagarna träffas för att minnas och äta något tillsammans. Den avlidna kan vara närvarande genom bilder, minnesaker och i minnestal.

Kremering

Kremering innebär att kistan med den avlidna förbränns. Askan hålls i en urna som sedan gravsätts inom ett år från dödsfallet.

Jordbegravning

Jordbegravning innebär att den avlidna gravsätts i sin kista. Det kan vara i en jordgrav, gravkammare eller minneslund.

Hur man kan hjälpa barn att förstå begravningen

Om det finns funderingar över om små barn ska vara med på begravningen, fråga prästen. Prästen kan till exempel prata med barnen före begravningsgudstjänsten, visa dem kistan eller urnan och berätta vad som kommer att hända under begravningen.

Stöd i sorgen

Det finns ett liv efter döden – också för dem som blir kvar. För den som har mist en nära anhörig finns olika sätt att få stöd i sorgen. Man kan få stöd genom sorgegrupper men också genom samtal med en präst eller diakon. Om du vill veta mer om hur du kan få stöd besök svenskakyrkan.se/uppsala/stod-i-sorgen ➕

En salig blandning

Påskan är en tid fylld av symboler och traditioner, där ägg, ris, påskliljor, påskkärringar och harar spelar en central roll. För vissa är dessa symboler en del av en långvarig tradition, medan de för andra bär på djup kristen betydelse. Men varför hänger just dessa samman med påskfirandet?

Påskens dagar och Stilla veckan

Veckan före påsk kallas Stilla veckan och börjar med palmsöndagen. Själva påskhelgen består av skärtorsdagen, långfredagen, påskafton, påskdagen och annandag påsk. Påskan är sammanlänkad med fastan.

Långfredagen är sorgens dag, Jesus dödsdag, då inga onödiga sysslor fick utföras förr och det långt in i vår tid var förbjudet med offentliga tillställningar. Det är egentligen inte förrän vid midnatt på påskafton som påskan börjar – genom Kristi uppståndelse från de döda på påskdagen. Det är därför som påskdagen är en glädjedag och den största högtiden i kyrkoåret. I Sverige börjar vi vanligtvis fira på påskafton, aftonen före högtidsdagen, precis som vid julafton och pingstafton.

Påskägg

Få livsmedel är så starkt förknippade med en högtid som ägg är med påskan. Stekta, kokta, av choklad eller fyllda med godis. Det finns flera anledningar till att vi äter just ägg till påskan. Ägget är en symbol för nytt liv, både för den spirande våren med allt som vaknar till liv igen, såväl som Kristi uppståndelse. Tidigare var det inte tillåtet att äta ägg under påskfastan och när man kunde äta igen vid påskfirandet fanns plötsligt massor med ägg eftersom hönsen hade börjat värpa igen efter vinterns uppehåll. Då gav både tillgången på ägg och den brutna fastan en möjlighet till att äta fler ägg.

Traditionen att måla påskägg är gammal. Genom att färga äggen eller måla på dem ville man markera deras betydelse och de kunde ges bort som presenter till nära och kära. Från slutet av 1700-talet blev det populärt med konstgjorda ägg, till exempel i glas, porslin eller metall. Ibland kunde man hitta en liten överraskning i dem och under början av 1900-talet började konditorier tillverka chokladägg. Även idag ger vi bort ägg, vanligtvis pappägg fyllda med godis.

Påskharen

Harar och kaniner har också setts som en symbol för fruktsamhet och nytt liv tack vare sin förmåga att föröka sig. I den tidiga kristendomen tänkte man att harar inte hade ögonlock och därför aldrig sov. Därför blev haren en bild för den uppståndne Kristus, som inte längre sover dödens sömn.

Idén om påskharen kom till Sverige i slutet av 1800-talet från Tyskland, där de vuxna sedan 1600-talet skämtat med barnen om att påskharen gömde ägg som den värpt. Men påskharen har aldrig fått samma genomslag i Sverige som i andra länder.

Påskalamm

I vissa kulturer är lammet till påskmåltiden en självklarhet. Traditionen är ursprungligen judisk, där ett lamm slaktades som offer till den judiska högtiden Pesach, som firas till minne av befrielsen från slaveriet i Egypten. Enligt den bibliska berättelsen gick en döds-

ängel genom landet för att döda alla förstfödda pojkar, men genom att måla blod från det rena offerlammet på ytterdörren som tecken skulle man bli räddad. Jesus kom senare att kallas Guds lamm, vilket syftar på hans offerdöd på korset. Parallellen blir att han har räddat oss.

Påskriset

Påskens budskap är att påminna om Jesu lidande, död och uppståndelse. Och det är just i lidandet som påskriset har sitt ursprung. Det som i dag ofta står pyntat i färgglada nyanser i våra hem, har en smärtsam historia som symboliserar Jesu lidande på korset. I de folkliga traditionerna fanns tidigare en skämtsam sed att piska varandra med ris. Även i det tidiga bondesamhället tog man in ris som dekoration om våren, för att låta de gröna bladen slå ut och njuta av den stundande våren. Från slutet av 1800-talet började man pynta riset med färgade fjädrar och andra dekorationer. I modern tid väljer många bort fjädrarna och i stället pyntar man med djuretiska material som konstgjorda fjädrar och tyll. Riset ses mer som påskens motsvarighet till julens julgran. Det tas enligt tradition in på skärtorsdagen och kläs ofta med mer färgglada prydnader, som konstgjorda ägg och kycklingar.

Påskkärringar

Häxan har sitt ursprung i folkliga föreställningar om magi och onda makter. Bakom står förmodligen människans rädsla för det kaotiska och det som inte går att kontrollera. Enligt folktron släpptes mörkrets makter lös på skärtorsdagen, något som kan kopplas till Bibelns berättelse om Judas som förråder Jesus. Skärtorsdagen blev häxornas natt. Under slutet av 1800-talet blev det vanligt att ungdomar klädde ut sig till häxor och utförde hyss, till exempel täckte över skorstenar så att det skulle ryka in eller skrämde förbipasserande. Med tiden har påskkärringarna antagit en snällare gestalt som en mer harmlös barntradition där barn klär ut sig och går runt och önskar glad påsk i utbyte mot godis.

Påskliljan symboliserar uppståndelse

Under påskan fylls våra hem även med påskliljor, som ett bevis på vårens ankomst. På påskdagen firar vi Jesu uppståndelse och altaret kläs då med vita textilier som symboliserar glädje, fest och renhet och därefter har man med påskliljor på altaret som är en symbol för uppståndelse. Sex ljus tänds, som ett tecken för att mörkret vänds till ljus och att långfredagens lidande är slut. 🌱

Text Ulrika Nordström

Källa Svenska kyrkan samt Nordiska museet

Foto Kristina Strand Larsson /Ikon

Runstenarna var placerade så att de skulle synas av många. Idag är runorna och dekorationerna ifyllda med röd färg, men under vikingatiden lyste de i starka färger. De flesta runstenar restes till minne av en avliden man. Inskriften nämner ofta både den dödes namn och namnet på den som lät resa stenen. Ibland anges även var personen dog och ibland avslutas texten med en kristen bön. Det är viktigt att notera att runstenar

inte är gravstenar. Under vikingatiden restes de främst för att visa släktskap, markera äganderätt till land och uttrycka kristen tro.

Utanför Vaksalas kyrkogårdsmur står tre runstenar. Två av dem pryds av drakslingor med ett kors i mitten. Den tredje är avhuggen, men en del av runristningen finns kvar och lyder: *"Näskonung lät ... Igulbjörn, sin fader, och Inga efter sin man. Gud ... din själ, Igulbjörn, och Guds moder."* Alla tre runstenarna är alltså kristna, vilket

gäller för majoriteten av runstenarna i Uppland. Omkring 70 procent av de uppländska runstenarna är prydda med ett kors eller innehåller en bön.

Tusen år av kristen tro

De flesta runstenarna tros ha rests under övergången från hedendom till kristendom i Uppland, under andra hälften av 1000-talet, det vill säga för nästan 1000 år sedan. Vissa stenar kombinerar hedniska och kristna motiv, vilket tyder på

Tysta vittnen från vikingatiden

Text Mårten Löfgren

Foto Patrik Lundin

I hjärtat av Uppland, ett område rikt på vikingatida lämningar, finns världens tätaste koncentration av runstenar. Över tusen resta monument, tysta berättare från en svunnen tid, står spridda över landskapet. Dessa stenar, som en gång var färgsprakande budbärare längs forntida vägar, mötesplatser och ägor, påminner om en tid då kristendomen nyligen etablerade sig i Uppland och det som idag är Uppsala.

att hedniska symboler och berättelser levde kvar parallellt med den nya religionen. I Uppland finns också flera socknar och församlingar med hedniska namn, som Odensala, Torstuna och Frötuna.

Förutom runstenarna utanför kyrkogårdsmuren finns det även runstenar inmurade i Vaksala kyrkas ytter- och innerväggar. Det finns olika teorier om varför man murade in runstenar i kyrkväggar, använde dem som trappsteg eller lät dem stå utanför kyrkor.

Förmodligen användes runstenarna som byggmaterial i kyrkor av praktiska skäl, men det kan också ha haft en symbolisk betydelse. Att runstenar står utanför en kyrka kan bero på att de flyttats dit senare, eller att de placerades intill tidigare träkyrka som senare ersattes av en stenkyrka under medeltiden. ➕

Fler runstenar att hitta vid och inne i kyrkor i Uppsala

Gamla Uppsala kyrka. I den yttre kyrkväggen sitter flera runstenar. En sten står framför kyrkan.

Uppsala domkyrka. Öster om domkyrkan står runstenar uppställda som en gång varit del av kyrkan. Inne i kyrkan finns det runstenar som tittar fram under olika pelare. Det kräver ett visst detektivarbete att hitta alla stenar.

Mer om runskrift. Se Runskolan och söktjänsten Runor på raa.se

Med musiken som passion

Text Henrik Viberg

Foto Patrik Lundin

Påskan är de starka känslornas tid i kyrkan och det gäller också för musiken. Robert Bennesh, organist i Uppsala domkyrka, berättar här både om vad passionsmusik egentligen är och om sin egen passion för arbetet som kyrkomusiker. I det ryms både anglikansk körsång, mäktig orgelmusik, hastigt intränade Lady Gaga-låtar och en Sverigepremiär för ett nytt verk av Mr Bean-musikens kompositör.

Jag sjöng alltid som barn, hittade på egna sånger och texter och hade enligt vuxna runt mig en naturlig fallenhet för att musicera, säger Robert Bennesh. Han växte upp i ett hem med mycket musik. Mamma älskade Elvis och ABBA och det spelades mycket skivor. Pappa var militärmusiker och av honom fick Robert med sig klassisk och sakral musik från olika traditioner. Fallenheten för musik visade sig bland annat i att Robert som liten ofta brast ut i spontan sång, gärna starkt och klart på väg hem från skolan i skånska Bjärred. Det undgick inte dem han passerade och hans mamma fick då och då ta emot synpunkter.

– Det kunde hända att grannarna klagade på att jag sjöng längs hela vägen och undrade om mamma kunde be mig vänta tills jag kom hem. Någon tyckte att jag sjöng opera!

Roberts musikintresse ledde till att han sökte sig till kyrkans barnkör hemma och så småningom även till gosskören i Lunds domkyrka. Under en resa till London

med de senare var han med om en stark upplevelse då han i S:t Paul's Cathedral fick höra jämnåriga korister sjunga anglikansk kyrkomusik, något som han tror formade honom för livet.

– Jag brukar säga till mina elever och körsångare att det inte finns något som berör mig lika mycket som anglikanska psaltarpsalmer. Det är någonting drabbande med hur sångarna klär texterna med så mycket dynamik och känslor trots att den musikaliska formen är enkel och repetitiv, men samtidigt svår att sjunga om man inte är van. Det är en stor konst att bemästra psaltarpsalmsjungandet.

Gudstjänst, gregorianskt och Goodall

Robert började så småningom på organistutbildningen, med ursprunglig plan att bli konsertpianist, men efter ett sommarvikariat som musiker i en Malmöförsamling kom han att lockas både av bredden, ansvaret och upplevelsen av att leda sången när församlingen firade gudstjänst.

Robert
vill öppna
lyssnarens
sinnen

– Jag kände tydligt: ”Oj, det här är ett sammanhang jag vill finnas i”. Att jobba i kyrkan blir aldrig statistiskt. Det är dessutom superspännande att få arbeta med proffs, skolade amatörer och vanliga kyrkobesökare.

En av Roberts körer i Uppsala domkyrka är Schola Cantorum. Sångarna är mellan 18 och 30 år, de flesta av dem studenter. Nya förmågor är alltid välkomna och just nu efterlyses framför allt sångare i det låga basregistret och ljusröstade sopraner. Repertoaren sträcker sig från gregoriansk musik via renässans, barock och romantik till gospel och då och då nutida popmusik. Den bredden återspeglas i det passionsverk kören framför i en konsert på Palmsöndagen. Tonsättaren och kyrkomusikern Howard Goodall har flera musikaler och mängder av film- och tv-musik bakom sig, bland annat till serier som *Blackadder* och *Mr Bean*. Han skrev *Invictus: A Passion* 2018 och domkyrkokonserten innehåller Sverigepremiär.

– Det märks att han är en tonsättare som lägger stor vikt vid handlingen. Man får bilder i huvudet när man hör musiken, berättar Robert entusiastiskt och fortsätter att livligt beskriva hur instrumenten i verket samspelar med sång och texter för att hjälpa lyssnaren att känna starkt: en suckande och klagande sopransaxofon, stråkkvartetter som spelar mot varandra, hornfanfarer, rytmiskt piano och orgelklang.

– Goodalls musik är lättillgänglig och makalöst vacker men han lyckas också få fram råheten, dramatiken och den djupa sorgen i passionsberättelsen som samtidigt är dubbelbottnad med löftet om uppståndelse och evigt liv.

Ta orden i våra egna munnar

Att levandegöra en berättelse med musik har alltid varit viktigt i kyrkan, inte minst i passionsmusiken vars uppgift är att skildra Jesus lidande och död. Från medeltida sång och via Bachs kända passionsverk, Mendelssohns och Stainers 1800-talskompositioner och senare även Andrew Lloyd Webbers *Jesus Christ Superstar* har musikens roll varit att förenkla människors förståelse av evangelierna med toner och kompletterande texter. Howard Goodall använder sig till exempel nästan helt av andra texter än de vanliga, främst en samling dikter av författaren Amelia Laynier som gavs ut 1611 och var den första publicerade boken i England med originaltexter av en kvinna.

– Det här innebär tematik av ett lite annat slag och med mer av ett kvinnoperspektiv, vilket jag tycker är spännande. I kyrkan försöker vi förkroppsliga budskapet genom att ta orden i våra egna munnar och göra berättelsen tillgänglig i den tid där vi befinner oss, och när de gamla texterna möter helt ny musik tror jag att det kan få oss att öppna våra sinnen på ett helt nytt sätt för berättelsen, funderar Robert.

Invictus: A Passion framförs av Schola Cantorum, solister och musikerensemble i Uppsala domkyrka söndag 13 mars kl 18. Biljetter via Nortic.se.

Psalmsång och Lady Gaga

Öppna sinnen är något som också en kyrkomusiker behöver. Utöver att framföra konserter med domkyrkans körer och ackompanjera psalmsång i gudstjänster handlar Roberts jobb mycket om att medverka vid betydelsefulla händelser i enskilda människors liv, som dop, vigsel och begravning.

– Kyrkan finns till för sina medlemmar och vi musiker är måna om att människor ska få forma sina livsviktiga tillfällen så mycket de kan för att få minnesvärda högtider. Då gäller det att vara flexibel. Om det finns noter är jag öppen för det mesta, om det inte finns kanske jag helt enkelt får ”planka”, lyssna på en inspelning och sedan arrangera på gehör. Det är spännande att få utsätta sig för olika typer av musik i mötet med enskilda, familjer och körer. Jag gör så gott jag kan!

Likaväl som att hantera månader av förberedelser inför ett premiäruppförande kan det alltså bli frågan om att med ett par timmars varsel få framföra sånger av en mer eller mindre bekant artist. Nyligen fick Robert synnerligen spontant leta rätt på, arrangera och både spela och sjunga låtar av Lady Gaga vid en vigsel.

– Jag lyssnar inte jättemycket på popmusik och behöver därför vara tydlig med att jag jättegärna spelar men att det kanske inte kommer att låta som originalet. Men ofta tror jag att det är inspirerande för folk att få höra ”sina” låtar på ett nytt sätt i kyrkorummet.

Orgeln i varuhuset

En av de mest passionerade musikerfarenheter som Robert själv har varit med om visar sig vara en liknande fast ”spegelvänd” upplevelse. Vid ett tillfälle besökte han ett varuhus i amerikanska Philadelphia där grundaren haft ambitionen att utöver den rena kommersen bidra med viss folkbildning och därför byggt en enorm orgel vars tongångar ofta ersatte den vanliga bakgrundsmusiken i butikerna.

– Jag råkade vara där när det firades jubileum för orgeln med ett antal konserter. De spelade bland annat Widors femte orgelsymfoni i ett arr för både orgel och orkester och det var oerhört drabbande, med en klang som verkligen tog tag i en och fick hela rummet att vibrera. Plötsligt hade varuhuset förvandlats till en katedral! +

Vad är det ni sjunger om?

Fyra röster om verket

Veronica Gustafsson, sopran

– *Invictus: A Passion* är nästan ett humanistiskt verk. Med hjälp av Amanda Layniers texter lyfter Howard Goodall fram det allmänmänskliga i att behöva lida eller att som oskyldig förtryckas av tyranner. Och det märks att kompositören har 45 år av musikalisk skrivande bakom sig, här finns gott om "ear worms".

Åke Klarqvist, tenor

– Här finns kanske inte så många lovprisningar av Jesus men verket belyser saker som att inte hata sina fiender, att inte välja hämnden. Stora delar är skrivna dels med kvinnlig utgångspunkt, dels med fokus på att leva med det lidande det innebär att ha mist någon man älskar.

Emilia Gahm, sopran

– Det skulle kännas fel och ovärdigt att ställa sig och sjunga det här materialet utan att ägna en tanke åt texterna. Poesin liknar Shakespeare, men känslan är ganska mycket av musikal. Det är tunga berättelser även om musiken gör att det också blir vackert och hoppfullt.

Alfred Jansson, bas

– Vi människor har ett stort behov att tolka saker och jag tycker att det är väldigt spännande att verkets texter är skrivna av kvinnor. Och så är det fantastiska melodier och slingor, nästan lite popinfluerat. Det märks att det är ett konstverk som är skapat för oss i vår tid.

Bilden: Alfred, Emilia, Veronica och Åke.

Passion Inom kristen musik ett större musikaliskt verk (oratorium) som skildrar Jesu lidande och död.

Requiem En mässa till minne av de döda, särskilt i katolsk tradition. Texten består huvudsakligen av mässans ordinarie delar, men inkluderar också andra texter.

Oratorium Ett större musikaliskt verk för orkester,

solister och kör med berättande text.

Mässa En tonsättning av den kristna mässans olika delar, som Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus och Agnus Dei, oftast avsedd för gudstjänstform men kan också vara tänkt för konsert.

Missa Brevis Kort mässa, antingen för att själva tonsättningen är kort eller för att vissa satser inte tonsatts.

Kantat En måttligt lång komposition skriven för solosång och/eller kör med ackompanjemang och en berättande text.

Koral En term som betecknar melodin till en kyrkosång, som till exempel psalmer.

Aria En solosång, alltid med ackompanjemang. Arior ingår ofta i större sakrala verk och även i operor.

Få koll på klassisk kyrkomusik

Från dina händer

till där det händer

När krig bryter ut, när krisen slår till, när tor- kan ödelägger skördar eller när översvämning- ar spolar bort hela byar så finns där alltid ett barn som går miste om sin skolgång, en familj som inte har mat för dagen eller som fått sitt hem raserat. Vårt uppdrag tillsammans som engagerade medmänniskor över hela världen är att finnas där det händer. Uppdraget är att göra allt

vi kan för att katastrofen aldrig ens ska inträffa.

Just nu skär flera aktörer och länder ner på sitt humanitära stöd. Det lämnar miljontals människor i ännu större utsatthet – utan mat, vatten och trygghet. Men även när världens solidaritet minskar kan vi tillsammans göra skillnad. Genom att ge, agera och visa medmänsklighet kan vi tillsammans göra det möjligt för modiga människor på plats att rädda liv och ge hopp.

När konflikter och kriser inträffar kan Act Svenska kyrkan genom sina lokala partnerorganisationer vara först där det händer. Act Svenska kyrkan fokuserar på hela människan i kriser och även på att förebygga katastrofer genom att bidra till samhällens motståndskraft.

Vi lever alla under samma himmel och har ansvar för varandra. +

Fasteaktionen 2025

Act Svenska kyrkan samlar in pengar till olika projekt inom det internationella arbetet. På palmsöndagen avslutas fasteaktionen "Från dina händer till där det händer", en insamlingskampanj som handlar om engagemanget, från dina händer, och som bidrar till att stödja människor som lever i utsatthet.

Swish: 9001223

Plusgiro: 90 01 22-3

Bankgiro: 900 1223

Många sätt att bli medlem – så här gör du

Foto Alex Giacomini /Ikon

Nästan alla som lever i Sverige kommer någon gång i kontakt med Svenska kyrkan. Det kan vara när livet känns som bräckligast eller som absolut bäst – och allt däremellan. Oavsett när, vill vi att mötet med Svenska kyrkan lyfter, stärker och ger hopp. Kyrkan är ett sammanhang att vara stolt över.

Som medlem är du med och tar ansvar för engagemang i nuet och kyrkans framtida utveckling. Du stödjer och deltar i kyrkans arbete för kärlek, människovärde och livskvalitet. Att bli medlem i Svenska kyrkan innebär att blir medlem i den församling där du bor. För att bli medlem finns fler olika alternativ att anmäla detta.

Kontakta bokning och medlemsservice

018-430 35 35

uppsala.medlem@svenskakyrkan.se

På webben kan du läsa mer

svenskakyrkan.se/uppsala/medlem

Fyll i en inträdesblankett ...

Skickas till församlingen.

Det gör inget om du inte kan fylla i alla fälten i formuläret, men kom ihåg att skriva under blanketten med din namnteckning. Observera att vårdnadshavare ska underteckna ansökan om inträde om personen är under 18 år.

Blanketten finns på svenskakyrkan.se/uppsala/sa-blir-du-medlem

... eller mejla enkelt!

Skicka ditt intresse för medlemskap till uppsala.medlem@svenskakyrkan.se

I mejlet skriver du:

- › **för- och efternamn**
- › **personnummer**
- › **adress**
- › **eventuell uppgift om dop**
- › **om du vill veta mer om kristen tro**

Välkommen som medlem!

Bland svar för korsordet i Hopp nummer 4 2024 har två vinnare dragits: Monica Höjerslev och Ulrika Lind. Grattis! Rätt svar var: *En stjärna visade vägen.*

> Aktuellt <

Påsktiden är här och vi får följa Jesus lidande, död och uppståndelse i passionsandakter, i skärtorsdagsmässan, i långfredagens avskalade svärta och i påskdagsgudstjänstens jublande glädje – som vi gjort under två årtusenden.

På [SVENSKAKYRKAN.SE/UPPSALA/](https://svenskakyrkan.se/uppsala/) **PÅSK** hittar du information om var, när och hur påsken firas i kyrkan nära dig. Välkommen!

LÅT OSS FIRA UPPSTÅNDELSEN
OCH DELA HOPPET!

Storslagen orgelkonsert och ett unikt uruppförande

Lördag och söndag 24–25 maj uppmärksammas 1700-årsminnet av kyrkomötet i Nicea på en rad sätt i Uppsala domkyrka. Bland annat hålls två särskilda konserter. På lördagen kl 15 framför Stefan Therstam Otto Olssons orgelsymfoni, *Credo Symphonicum*, *Symfoni nr 2* i en konsert med fri entré. På söndagen kl 18 är det dags för uruppförandet av det helt nyskrivna oratoriet *Credo Niceanum*, komponerat av Michael Waldenby. Verket har skapats för kör, solister och orkester och medverkar gör Uppsala Domkyrkokör, Collegium Cantorum, sångare ur Uppsala katedralsångare samt Sigrd Vetleseter Bøe, sopran. Kristina Martling Virin, alt, och medlemmar ur Kungliga Hovkapellet. Dirigenter är Ulric Andersson och Michael Waldenby. Biljetter finns att köpa via nortic.se eller Katedralbutiken, 018-430 36 30.

Samtal och stöd

svenskakyrkan.se/uppsala/stod-och-hjalp

Konfafest 22 maj

Går du i årskurs 7 och är nyfiken på vad konfirmation innebär och samtidigt vill vara med på en kul konfafest där det blir information, mat och aktiviteter?

Boka in torsdag 22 maj kl 17–20 och ett besök på konfafesten i prästgårdens trädgård intill i Helga Trefaldighets kyrka. Möt unga ledare och personal och ställ de frågor som du funderat på.

Info om hur du anmäler dig till festen ges på uppsalakonfa.se från maj och på samma webbsida kan du från juni anmäla dig till konfirmationsgrupperna 2025–26.

Kyrkguiden

Ladda hem Kyrkguiden från Trossamfundet Svenska kyrkan. Finns i mobilens appbutik. Då har du alltid aktuellt program med dig.

Livets skeenden

I glädje och sorg finns Svenska kyrkan för dig genom livet. Läs mer om dop, konfirmation, vigsel och bröllop samt begravning.

svenskakyrkan.se/uppsala/livetsskeenden

Tid för Guds fred – i Uppsala

Tid för Guds fred är temat då kyrkorna tillsammans i Sveriges kristna råd bjuder in till Ekumeniska året 2025. Då firas att det är 100 år sedan det stora ekumeniska mötet i Stockholm 1925 – det som ärkebiskop Nathan Söderblom bjöd in till och som blev ett betydelsefullt avstamp för den moderna ekumeniska rörelsen.

Dessutom uppmärksammas att det är 1700 år sedan det första kyrkomötet i Nicaea år 325. Då enades den tidiga kyrkan kring en bekännelse av den gemensamma tro som alltjämt bär Kristi kyrka.

Uppsala kristna råd med Diakonicentrum är en ideell lokalförening med 24 kristna församlingar i Uppsalaområdet – inom Svenska kyrkan, Katolska kyrkan samt många frikyrkor och ortodoxa kyrkor. Uppsala kristna råds huvudfokus är diakoni och ekumenik där volontärer från olika församlingar, små som stora, gör betydelsefulla och viktiga insatser. Under det ekumeniska året är du varmt välkommen till olika gudstjänster och samlingar i våra församlingar.

Här är några höjdpunkter ur programmet – allt hittar du på webben.

Pilgrimsvandring från olika kyrkor i Uppsala till Gamla Uppsala

Pingstafton 7 juni kl 14 vid Påvestenen. Ekumenisk gudstjänst med Kardinal Anders Arborelius, Katolska kyrkan. Domprost Matilda Helg, Svenska kyrkan. Kyrkoledare Karin Wiborn, Ekumeniakyrkan. Arr. Gamla Uppsala församling och Uppsala kristna råd.

Alla församlingarna tillsammans: "Uppsalas största kyrkkaffe"

Pingstdagen 8 juni kl 12–14 på Stora Torget och Forumtorget. Arr. Församlingar i Uppsala och Uppsala kristna råd.

Pilgrimsvandring Knivsta–Uppsala

Efter lördagens program, natten 23–24 augusti. I anslutning till Biskoparnas ungdomsmöte under Ekumeniska veckan i Stockholm arrangerar Svenska kyrkan Uppsala en pilgrimsvandring för dig som är 16–30 år.

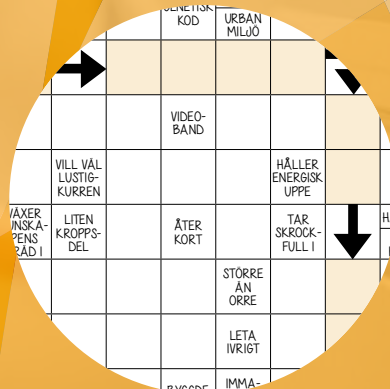
svenskakyrkan.se/uppsala/ekumeniskaaret

Svenska
kyrkan

... för dig
utgjutet

Sidan 4

Ris, kärringar
och ägg

Sidan 10

Lediga
jobb

Sidan 7

YNTTNR+RP

Mitten

Liv efter
död

Sidan 8

Actuellt

Sidan 18

